

Position Paper Energiewet

10 september 2024

De VNG vindt dat de Energiewet zoals die nu is voorgelegd onvoldoende invulling geeft aan de Europese richtlijnen, Electricity Market Design (EMD en Clean Energy Package (CEP), voor het ontwerp van een decentraal energiesysteem met een actieve rol van consument als producent. Wij willen dat in deze wet ruimte komt voor energie delen.

Naar een integraal en lokaal energiesysteem

Het energiesysteem verandert fundamenteel: het wordt minder centraal en meer decentraal. Dit komt doordat veel hernieuwbare energie lokaal, in de buurt van de energievraag, wordt opgewekt (zoals zon, wind en lokale warmtebronnen). Daarmee verandert ook het huidige speelveld; van energieproductie door een beperkt aantal commerciële partijen die leveren aan huishoudens en bedrijven, naar een situatie waarin ook huishoudens, bedrijven en/of lokale overheden, al dan niet in georganiseerd verband, zelf energie produceren en dit beschikbaar zouden kunnen stellen aan anderen.

Energie delen biedt voor inwoners en bedrijven een aantal grote maatschappelijke voordelen:

- **Lagere kosten:** De invoering van energie delen in andere Europese landen heeft ertoe geleid dat prijzen – mits goed vormgegeven – lager komen te liggen dan via de grote energiemaatschappijen. Energie delen drukt dus de energierekening door (deels) gebruik te maken van lokaal opgewekte en goedkopere hernieuwbare energie.
- **Meer eigenaarschap voor de Nederlander:** Energie delen activeert inwoners en bedrijven tot investeringen in duurzame opwek en verlegt daar- mee de afhankelijkheid van grote (veelal buitenlandse) energiemaatschappijen naar lokale oplossingen. Het versterkt het draagvlak voor bijvoorbeeld zonne- en windparken. Het maakt Nederland energieonafhankelijker van het buitenland.
- **Rechtsgelijkheid:** Energie delen vergroot de rechtsgelijkheid ten opzichte van bijvoorbeeld salderen, doordat (als we het goed regelen) meer groepen uit de samenleving mee kunnen doen, zoals huurders en bewoners van flatgebouwen.
- **Oplossing netcongestie:** Energie delen kan bijdragen aan het reduceren van netcongestie door gelijktijdig, lokaal en collectief gebruik van duurzame opwek te stimuleren van bewoners en bedrijven.
- Energie delen kan een **alternatief zijn voor salderen**.

Hoe werkt energie delen

Het uitgangspunt van energie delen is dat bijvoorbeeld inwoners, bedrijven en/of lokale overheden zelf opgewekte energie met elkaar kunnen uitwisselen.

Kenmerken van energie delen zijn:

- Betrokkenen nemen energie direct van elkaar af, zonder tussenkomst van een traditionele energieleverancier.
- Het delen moet in hetzelfde kwartier en binnen de regio plaatsvinden, gelijktijdigheid en nabijheid.
- Het moet gaan om hernieuwbare energie, dat is zo vastgelegd in Europese wetgeving.

Energie delen moet worden uitgewerkt:

Over de voorwaarden kunnen (gefaseerd) keuzes worden gemaakt, bijvoorbeeld over de geografische reikwijdte. Ook kan bijvoorbeeld als voorwaarde worden gesteld dat het energie delen netcongestie vermindert.

Daarnaast moet er een entiteit komen die de administratie rondom het delen bijhoudt. Deze partij is in de EMD gedefinieerd als de zogenoemde ESO (Energy Sharing Organizer).

Meetgegevens moeten immers worden gevalideerd en gedeeld en er moet netjes worden bijgehouden wie met wie energie deelt, ook om hier belasting over te kunnen heffen. Bij een ESO kunnen verschillende taken worden belegd waaronder ook ondersteuning op het gebied van beheer en balanceren. Hierbij moeten we rekening houden met tempo van uitrollen dat ook voor de belastingdienst haalbaar is.

Het wetsvoorstel voor de Energiewet kan de maatschappelijke voordelen nog mogelijk maken. Het wetsontwerp zou moeten voorsorteren op de EU-wetgeving rond energie delen, de EMD-richtlijn. We lopen hierin achter op andere EU-landen. Wachten op een aanpassing na de invoering van de Energiewet maakt de achterstand groter. Dan zijn we vele jaren verder. Dat is ongunstig voor inwoners en bedrijven die hernieuwbare energie willen opwekken en onderling met elkaar willen delen of daarvan onderdeel willen uitmaken om gezamenlijk een hernieuwbaar energieproject te financieren, realiseren en exploiteren. Energie delen draagt bij aan draagvlak en een betaalbare en rechtvaardige energierekening voor inwoners en bedrijven.

Energie delen mogelijk maken

Ons voorstel betreft dat de wet energie delen mogelijk maakt, dat kan worden vastgelegd en verfijnd in een AMvB. Uitwerking in een AMvB heeft de volgende voordelen:

1. Netbeheerders hebben tijd om de noodzakelijke digitale aanpassing op orde te brengen.
2. We hebben tijd om de randvoorwaarden verder vorm te geven. Zodat we zeker weten dat energie delen bijdraagt aan minder netcongestie en niet onbedoeld in sommige gevallen de netcongestie verergert.
3. Het is mogelijk dat belastingafdracht over deze hernieuwbare en te delen energie blijvend kan worden afgedragen, omdat we nog tijd hebben dit goed te regelen. We kunnen borgen dat alle Nederlanders (en niet alleen degenen die kunnen investeren) mee kunnen doen en profiteren van energie delen door bijvoorbeeld enkel energie af te nemen.

Waarom energie delen nu niet kan

Er zijn nu al voorbeelden van energie delen in Nederland. Deze zijn mogelijk gemaakt met de experimenteerbepaling in de Elektriciteitswet. Helaas heeft de Afdeling advisering van de Raad van State hierop een negatief advies gegeven. Niet omdat ze inhoudelijke bezwaren had tegen energie delen, maar omdat de manier waarop de experimenteerbepaling werd gebruikt niet in orde was.

Wat er misgaat als we dit niet NU regelen

Als we nu niet doorpakken en wachten op de volgende wijziging van de Energiewet, dan lopen we jaren vertraging op. Wat gaat er dan mis?

1. Het risico is groot dat draagvlak voor de energietransitie en dan met name voor investeren in hernieuwbare energie gaat afnemen, want zonnepanelen en windmolens worden afgeschakeld als het aanbod groter is dan de vraag. Energie delen brengt vraag en aanbod in tijd en plaats bij elkaar.
2. We negeren een oplossing die een bijdrage kan leveren aan het (deels) ontlasten van het huidige elektriciteitsnetwerk.

3. Het rijk loopt achter op andere EU-landen.
4. Bovendien is energie delen een kans in het kader van maatschappelijk prioriteren. Stel dat een bedrijf wil uitbreiden, maar geen extra transport- capaciteit krijgt omdat het geen maatschappelijke prioriteit heeft. Dan kan dit bedrijf wellicht toch de extra benodigde energie krijgen met energie delen, zonder dat dit meer netcongestie oplevert. Dit betekent economische winst.